

Ekstra tiltak knyttet til psykisk helse etter tidlig diagnose

De siste årene har Norges Parkinsonforbund hatt et særlig fokus på personer med Parkinsons sykdom under 55 år. Det kalles gjerne «yngre med parkinson». Det å få diagnosen tidlig i livet kan ha stor innvirkning på livet, og kan kreve ekstra tiltak.

Blir du diagnostisert i tidlig alder endrer brått livet seg. Alle fremtidsutsiktene og planene må justeres. Norges Parkinsonforbund har, via vår egen spørreundersøkelse, særlig sett på hvordan arbeids-, familie- og det sosiale livet påvirkes av å få en slik diagnose i ung alder.

I det siste har det internasjonalt vært økt fokus på hvordan livet fortsetter for personer som fikk diagnosen som ung, selv etter at de ikke lenger regnes som «yngre». Denne gruppen kalles ofte for YOPD (Young Onset Parkinson's Disease).

I spørreundersøkelsen, gjennomført i 2025, er det helt tydelig at de som har fått parkinson i ung alder har større utfordringer enn de som har fått diagnosen etter fylte 55 år. Samtidig er det flere personer i YOPD-gruppen som går til fysioterapeut, har fått hjelp fra ergoterapeut og vært i kontakt med parkinsonsykepleier enn de som fikk diagnosen senere.

Av personer med Parkinsons sykdom under 65 år, er det 41 prosent i YOPD-gruppen som er uføre. Flere personer i gruppen enn øvrige, og hele 63 prosent, svarer at de er mindre sosiale på grunn av sykdommen. Flere er også mindre ute av hjemmet på grunn av parkinson (43 %), og flere svarer at de sjeldnere får besøk (22 %).

Nesten 1 av 5 personer i YOPD-gruppen svarer at de har psykiske plager som de nå får hjelp til å håndtere, og 16 prosent går til psykolog eller psykiater. Kun 3 prosent svarer at de har benyttet seg av lavterskeltilbud som for eksempel hjelpetelefoner.

Hele 18 prosent av personer i YOPD-gruppen har psykiske plager som de ikke får hjelp for.

Norges Parkinsonforbund mener:

- Det må etableres lavterskeltilbud for personer i YOPD-gruppen. Det er også avgjørende viktig at dette tilbudet gjøres lett tilgjengelig, og at det markedsføres godt. Det er ikke noe poeng med et godt tilbud ingen vet eksisterer.
- Det å bli diagnostisert med en sykdom uten kur er brutalt nok i seg selv. Da kan ikke vi som samfunn tillate «følgeskader» som dårlig psykisk helse og sosial isolasjon. Spesialisthelsetjenesten må få ansvar for å følge opp også den mentale helsen, ikke bare det somatiske.

Kontakt: Kommunikasjonsrådgiver Sverre Nilsen i Norges Parkinsonforbund.

Epost: sverre.nilsen@parkinson.no Tlf: 975 74 270

Uttalelse fra Norges Parkinsonforbunds landsmøte 2025.